

Ondernemers zijn vaak te optimistisch

‘We moeten realistisch zijn over de risico’s’

Bijna een op de vijf ondernemers in Nederland kan niet meer rondkomen van zijn bedrijf. Toch zetten velen hun onderneming voort zonder hulp te zoeken. Die combinatie van optimisme en struisvogelgedrag baart zorgen. ‘We moeten realistisch durven zijn over de risico’s,’ zegt Josette Dijkhuizen, bijzonder hoogleraar duurzame inzetbaarheid van ondernemers in Nederland.

Het kunnen de hoge kosten zijn voor bijvoorbeeld energie. Soms is het de regeldruk, het gebrek aan goed personeel of het feit dat een ondernemer iets moet terugbetalen aan de Belastingdienst. De aanleiding kan verschillend zijn, maar feit is dat een flinke groep zzp’ers en mkb’ers onzeker of somber is. 22 Procent van de ondernemers zegt in een enquête van KvK niet te kunnen rondkomen van de eigen onderneming. En

van hen zegt 12 procent te kampen met een betalingsachterstand.

Lange adem

‘Ik vind het best veel, 22 procent,’ reageert Josette Dijkhuizen, bijzonder hoogleraar aan Tilburg University, Kroonlid bij de Sociaal Economische Raad en zelf zzp’er. ‘Maar dat wil niet zeggen dat al die ondernemers een probleem hebben,’ relativeert ze daarna. Ze wijst erop dat een deel van

de geënquêteerden starter is en/of pas een tot vier jaar zelfstandig onderneemt. ‘Dan is het niet zo gek dat je nog niet kunt

‘Feit is dat een flinke groep zzp’ers en mkb’ers onzeker of somber is’

Josette Dijkhuizen: '38 Procent van de ondervraagde ondernemers zegt op dit moment pensioenvermogen op te bouwen. Dat betekent dat 62 procent het niet doet. Dat zijn heel veel mensen'

tegenslag ook dat het snel weer beter gaat. Ondernemers zijn rasoptimisten en gaan bij tegenslag niet direct (weer) in loondienst. Het gaat morgen wel weer beter.' Dat optimisme komt ook terug in het KvK-onderzoek: zeven van de tien ondernemers die niet kunnen rondkomen, geven hun huidige bedrijfssituatie toch een voldoende.

Kop in het zand

Tegelijkertijd waarschuwt Dijkhuizen: 'Als dat optimisme ertoe leidt dat je als ondernemer je kop in het zand steekt, kan het bedrijf wel degelijk in gevaar komen. Om dat te voorkomen, moet er iets gebeuren. Het is belangrijk dat ondernemers een duidelijke visie hebben, een beeld van waar ze naartoe willen en ook goed weten welke toegevoegde waarde ze leveren met hun producten of diensten, nu en in de toekomst.'

Ze somt op: 'Cybersecurity, kunstmatige intelligentie, energietransitie, geopolitieke ontwikkelingen, internationale handelspolitiek, vergrijzing... Heel grote ontwikkelingen. Die geven kansen, maar dan zul je als ondernemer wel keuzes moeten maken. Waar investeer ik in en waarin niet? Heb ik mijn mensen wel goed opgeleid? Ben ik zelf wel goed opgeleid en is mijn kennis over jaren nog relevant? Hoe zit het met de financiële kant?'

Luisteren en helpen

Ze gaat verder: 'Het gaat zo snel: je hebt gewoon iets van een concept of langetermijnvisie nodig. Je moet de ontwikkelingen bijhouden en kijken hoe je bedrijf en jij als ondernemer en je medewerkers mee kunnen in de toekomst. Dat betekent ook dat je continu goed zicht moet houden op je financiële situatie. Dat klinkt vanzelfsprekend, maar ik zie dat veel kleine

ondernemers daar toch moeite mee hebben. Soms zijn ze ook aan het ondernemen tegen beter weten in. En is er een probleem. Deel dat probleem dan met mensen die je vertrouwt. Ik weet dat dat niet altijd gemakkelijk is, maar als je niet deelt kan de ander ook niet meedenken over een oplossing.'

Bij problemen kunnen ook de KvK, budgetcoaches, ondernemerscoaches of instanties als MKB Doorgaan of Geldfit Zakelijk luisteren en helpen, zegt ze.

'Wat de uitkomsten van het KvK-onderzoek betreft heeft ze nog een ander zorgpunt. Dijkhuizen: '38 Procent van de ondervraagde ondernemers zegt op dit moment pensioenvermogen op te bouwen. Dat betekent dat 62 procent het niet doet. Dat zijn heel veel mensen.'

Geen pensioen opbouwen kan vooral zzp'ers grote problemen opleveren, legt ze uit. Waar mkb'ers hun bedrijf kunnen verkopen, kunnen zzp'ers dat vaak niet. 'Helaas staan niet veel mensen daarbij stil. Je hebt nu misschien veel opdrachten. Je zit in de bloei van je leven. Maar als ik naar mezelf kijk: ik ben 55: als ik nu nog pensioen moet opbouwen, ben ik te laat.'

Geen sexy thema

Pensioen is geen sexy thema, weet Dijkhuizen. Toch is een goed pensioen voor veel mensen van belang, zegt ze. Voor de ondernemer die financiële ruimte wil hebben na haar of zijn loopbaan. Maar ook voor de ondernemer die alles (inclusief de overwaarde van het huis) investeerde in het bedrijf en het onverhoopt niet redde. Hij of zij is dan wel alles kwijt, maar krijgt dan tenminste nog pensioen.

In 2013 schreef Dijkhuizen het boek *Vallen, opstaan en weer doorgaan* over het taboe dat er is op falen als ondernemer. 'Want, ja, dat taboe is er. Het komt op een feestje niet goed aan als je zegt: het gaat eigenlijk niet zo goed op dit moment.' Toch wil ze dat taboe doorbreken. 'Ondernemers gaan heel lang door. Soms te lang, zeker als ze al hun eigen geld erin hebben gestoken. Maar ook als ik naar die KvK-enquête kijk, kan het toch verstandig zijn om juist daarom op tijd hulp in te roepen.' ■

rondkomen. Je moet klanten werven, naamsbekendheid opbouwen. Het vergt nou eenmaal een lange adem om van je eigen onderneming te kunnen leven.' En dat je - even - niet kunt rondkomen, is ook geen reden om direct te stoppen, benadrukt ze. Integendeel. 'Veel mensen kiezen voor het ondernemerschap vanwege de autonomie, de vrijheid om te handelen. Omdat je die keuze voor een eigen bedrijf hebt gemaakt, hoop of verwacht je bij

'Pensioen is geen sexy thema maar voor veel mensen van belang'